

Jeg synes, det er sørgeligt, hvis de stadig væk skal underlægges de her foderkvoter, for det bliver meget, meget svært for dem at komme videre i deres erhverv, og jeg synes, at de står i en helt urimelig konkurrencesituation.

Jeg må også slå fast – jeg var lidt inde på det, da jeg svarede den socialdemokratiske ordfører – at det er rigtigt, at den borgerlige regering strammede kravene, men den borgerlige regering var så sandelig også på baggrund af en dialog med erhvervet parat til at ændre bekendtgørelsen, men nåede det bare ikke inden regerings-skiftet.

Til hr. Martin Glerup vil jeg sige, at det er positivt, og at vi selvfølgelig glæder os til, at forsøget på Døstrup er færdigt, og at det kan få Socialdemokratiet på andre tanker. Jeg synes nu, at vi mange gange har haft sådan nogle forsøg, hvor vi har afventet rapporter, inden tingene er blevet ændret, men jeg ser det her som en fremstrakt hånd og venter med spænding på, at forsøget er færdigt, for jeg tror faktisk, at det falder positivt ud.

Så vil jeg sige tusind tak til hr. Kim Andersen for en rigtig god tale. Jeg er fuldstændig enig i, at det er helt rimeligt at sidestille dette erhverv med andre erhverv, og at det er et stort eksport erhverv, som faktisk er et af dem, der tjener penge hjem til den velfærd, vi også gerne vil have råd til, og at vi derfor skylder det at behandle det ordentligt.

SF ser på det her med åbent sind. Det glæder mig, at man ikke har låst sig fast i en fuldstændig afvisende og restriktiv holdning, så der har jeg også forhåbninger til, stadig væk når forsøget fra Døstrup er færdigt, at SF vil indgå i en konstruktiv dialog.

Dansk Folkeparti siger jeg tak for støtten og også for at være medforslagsstillere. Det er positivt, at der også fra den kant er opbakning.

Fru Vibeke Peschardt er ikke decideret positivt indstillet, men vil afvente høringen, som vi skal have i udvalget. Hr. Ole M. Nielsen var positivt indstillet, men ville afvente den høring, vi skal have.

Nu er det jo ikke sådan, at vi har fremsat det her forslag for at drille, og for at det skulle komme før høringen. Vi har længe haft det på bedding, men ønskede selvfølgelig, at det først skulle behandles her efter jul, hvor der var mere tid til at debattere, da det ville være synd at klemme det ind med den travlhed, der er op til jul.

Ligesom hr. Ole M. Nielsen er jeg også meget interesseret i, at vi får en høring, hvor vi fordomsfrit kan debattere, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre, hvor meget man vurderer erhvervet på fortidens synder, og hvad faktum er i dag.

Vi ser altså frem til en god høring, og det kan måske på baggrund af den og på baggrund af forsøget fra Døstrup få os til at fremsætte det her forslag igen om et par år, men det er jo lang tid at skulle vente for et erhverv, der gerne vil videre i udviklingen.

Frihed 2000 støtter også forslaget og er også medforslagsstiller, og jeg er fuldstændig enig med hr. Fransgaard i, at man skal se på de faktiske forhold. Det er sådan set bedre at foretage denne her måling af vandkvaliteten i stedet for blot at se på foderkvoten.

Jeg siger tak for en rimelig god debat, og jeg er glad for, at den ikke slutter her, men at der fortsat er fokus på dambrugserhvervet, for det er nødvendigt, hvis vi skal holde det erhverv i live. Jeg ser frem til en god høring og en god debat, når forsøget på Døstrup er endt.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk indsats for et gensplejningsfrit landbrug.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Fremsat 15/11 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Vi har tidligere behandlet det her forslag, nemlig såvel i maj 1999 som i februar 2000. Revisionen af udsætningsdirektivet er behandlet i B 25 helt tilbage i november 1997 og senest i B 44 fra februar 2000. Det har endvidere været behandlet ved min redegørelse af 11. maj 1999, foruden alle de gange, vi har diskuteret sagen både i Miljø- og Planlægningsudvalget og i Europaudvalget.

Jeg synes, det er helt fint, det vil jeg gerne understrege over for forslagsstillerne, at vi diskuterer det her vigtige tema.

I et notat, som er på vej til Folketinget, orienterer jeg om de vigtigste resultater af forhandlingerne om det reviderede udsætningsdirektiv.

Forhandlingerne i forligsudvalget blev færdige lige før jul, og nu har Europa-Parlamentet og Rådet hver især 6 uger med mulighed for en fristforlængelse på yderligere 2 uger til at stemme om forslaget, men alt tyder på, at det bliver stemt hjem begge steder, sådan at vi nu får udsætningsdirektivet på plads.

Det forlig, man har nået om indholdet af det reviderede direktiv, er noget, vi ud fra en samlet vurdering set ud fra et dansk synspunkt kan være tilfredse med. Danmark har forhandlet ud fra et mandat, som tager udgangspunkt i, at der er en række muligheder i genteknologien, som vi skal udnytte, men at det skal ske ud fra forsigtighedsprincippet.

Det nye direktiv omfatter forbedringer vedrørende miljørisikovurderinger, større gennemskuelighed for forbrugerne og producenterne, tidsbegrænsede godkendelser, obligatorisk overvågning, en mere demokratisk komitéprocedure, forbedrede mærkningsregler, muligheder for høring af en etisk komité og en tidsplan for udfasning af antibiotikaresistente gener – for blot at nævne nogle af de forbedringer, der er tale om i forslaget.

Det vigtigste resultat er ikke engang direkte afspejlet i direktivet. Det er nemlig den holdningsændring, der er sket i en lang række medlemslande i Den Europæiske Union.

Harve jeg, da forhandlingerne gik i gang for 3 år siden, sagt fra denne talerstol, at om 3 år, altså i dag, ville Frankrig kræve stop for godkendelse af nye GMO'er, at England ville kræve en treårig tænkepause for at gennemføre storskalaforsøg med GMO-afgrøder, og at den tyske kansler varmt ville tale om, at tysk landbrug skulle gå

over til økologisk drift, så tror jeg, at de fleste her i salen ville have sagt, at sådan vil det aldrig komme til at gå, men sådan er det faktisk gået, det er realiteterne.

I dag har vi en langt mere forbrugerorienteret, sundhedsorienteret, kritisk indstilling i EU, end vi havde tidligere. Det synes jeg personlig er positivt ud fra den balancerede vurdering, at man ikke skal sige nej til teknologien som sådan, men skal indtage en kritisk holdning til spørgsmålet. Det er det, vi har gjort. Vi har jo fra dansk side udgjort lidt af en spydspids i den debat, og det er jo pragtfuldt – jeg kommer tilbage til spørgsmålet senere hen – at se, hvordan mange andre er gået med os.

I forslaget foreslår hr. Albrechtsen og hr. Kolstrup tre punkter til sikring af et gensplejningsfrit landbrug:

For det første foreslår man, at Danmark skal stemme nej til det nye udsætningsdirektiv på grund af den ny komitéprocedure. Forslagsstillerne finder proceduren udemokratisk, men der er jo tale om et klart fremskridt i forhold til den procedure, vi har haft tidligere på det her område, i overensstemmelse med de regler, der nu engang gælder for komiteer inden for EU. Det mener jeg bestemt ikke er noget argument, der er tungtvejende i retning af at sige nej.

For det andet foreslår de to forslagsstillere, at det i dag eksisterende EU-moratorium for tilladelser til udsætning i miljøet af genmodificerede organismer opretholdes også efter en eventuel vedtagelse af det reviderede direktiv, og det vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger til:

På rådsmøder i både 1998 og 1999 prøvede jeg – desværre forgæves – at overbevise mine kolleger om, at et midlertidigt moratorium kunne være gavnligt. Men endelig lykkedes det efter disse diskussioner på rådsmødet i juni 1999 at få afgivet to råds erklæringer, som betød, at man fik et faktisk stop for markedsføringsgodkendelser i EU, idet Danmark sammen med Frankrig, Italien, Grækenland og Luxembourg, men i virkeligheden med støtte fra flere lande, fik vedtaget et stop, indtil det her reviderede direktiv var på plads med alle de ting, der skulle til, og indtil mærknings- og sporbarhedsproblemet var løst.

Det gjorde naturligvis, at der kom vældig gang i Kommissionens arbejde. Mærkningsreglerne er blevet – undskyld udtrykket – mærkbart bedre, og sporbarhedsproblemet arbejdes der videre med. Det kan ske gennem et sammenhængende dokument. Her forpligtes de enkelte aktører i varekæden til at indhente og videregi-

ve relevant information til brug for bl.a. mærkning, kontrol og overvågning.

Jeg synes personlig, at Kommissionen har været alt for længe om at komme med et samlet regelsæt, der kan sikre en pålidelig og kontrollerbar mærkning, da hele debatten om mærkning jo har stået på siden midten af 1990'erne. Derfor har jeg også på rådsmødet lige før jul igen påpeget vigtigheden af, at der hurtigst muligt fremlægges det nødvendige regelsæt, og specielt over for Kommissionen har jeg understreget min mening om, at der allerede til drøftelse på det næste rådsmøde i marts bør foreligge et forslag om sporing og mærkning fra Kommissionen. Kommissionen har da også tilkendegivet, at de sigter mod at fremsætte et forslag til et regelsæt her i begyndelsen af dette år.

For det tredje foreslår forslagsstillerne, at al handel med og anvendelse af produkter fremstillet af genetisk modificeret majs bliver suspenderet. Her refererer forslagsstillerne til, at man i Italien i regionen Toscana har forbudt handel med fire genmodificerede majssorter.

Jeg mener, at der er tale om misforståelser eller en sammenblanding af, hvad der egentlig foregår i Italien. Det, man har gjort i Italien, er to ting: Dels er der for regionen Toscana vedtaget en regionallov, altså i deres regionale styre, der indeholder rammerne for at kunne erklære regionen Toscana for frizone for gensplejsede produkter, dels har Italien via novel food-forordningen suspenderet handel med og anvendelse af produkter for fire gensplejsede majsprodukter.

Jeg har tidligere ved besvarelse af spørgsmål stillet af hr. Søren Kolstrup redegjort for den toscanske frizoneordning. Jeg skal derfor i dag nøjes med at henvise til besvarelsen af disse spørgsmål for en mere detaljeret beskrivelse af den regionale lovgivning i Toscana.

Principielt er det ikke muligt at kopiere den toscanske lov i Danmark, fordi Danmark i overensstemmelse med det forhandlingsoplæg, der har været forelagt Europaudvalget ved revisionen af udsætningsdirektivet, arbejder for, at der vedtages fælles EU-regler for anvendelse af gensplejsede organismer. De fælles regler skal sikre, at der ikke dyrkes og markedsføres gensplejsede organismer, der har negative effekter for sundhed og miljø.

Vedrørende Italiens suspension af fire gensplejsede majssorter har Fødevarerministeriet oplyst mig om, at Italien i august 2000 har udsendt et dekret med forbud mod handel med og

anvendelse af produkter fremstillet af fire forskellige gensplejsede majs. Det var Italiens opfattelse, at der var sundhedsmæssige forhold, som ikke var klarlagt, fordi produkterne alene var anmeldt efter den forenkledede procedure i novel food-forordningen.

Den videnskabelige komité for fødevarer har udtalt sig om det materiale, Italien har brugt som støtte for sit forbud. I materialet fandt komiteen imidlertid ikke belæg for, at Italien havde dokumenteret en sundhedsrisiko. På den baggrund fremsatte Kommissionen et forslag om at pålægge Italien at ophæve sit forbud. Forslaget kunne dog ikke samle det fornødne kvalificerede flertal i den stående levnedsmiddelkomité, og Kommissionen har derfor trukket sit forslag tilbage.

Det er endnu ikke afklaret, hvad der videre skal ske i sagen, men jeg kan oplyse om, at Danmark ved afstemningen i den stående levnedsmiddelkomité støttede Italien ved at stemme imod Kommissionens forslag.

En del af bemærkningerne til Enhedslistens beslutningsforslag har ophæng i anden GMO-regulering end udsætningsdirektivet. Her tænker jeg især på frødirektiverne, som blev vedtaget i december 1998, og hvor regeringen har lagt afgørende vægt på, at reguleringen efter de kommende forordninger kommer til at svare fuldstændig til den regulering, der ellers ville have fundet sted efter udsætningsdirektivet med senere revisioner. Denne garanti har Danmark ikke kunnet opnå. Danmark har derfor stemt imod direktivet og afgivet en ensidig dansk erklæring, der bekræfter, hvorfor Danmark ikke har kunnet stemme for forslaget.

Vi skal være opmærksomme på, at frødirektiverne i fremtiden vil komme til at regulere de genetisk modificerede landbrugsafgrøder. Før dette endeligt kan ske, skal der vedtages en forordning, der sikrer, at miljørisikoen og andre relevante elementer svarer til, hvad der er fastsat i det reviderede udsætningsdirektiv, at man altså har de samme regler, når man flytter rundt. Når Kommissionen fremsætter forslag til denne forordning, skal vi være aktivt med til at sikre, at alle de relevante forbedringer for det reviderede udsætningsdirektiv videreføres i produktlovgivningen.

Det samme gør sig gældende for bl.a. direktivet til regulering af handel med forstligt formeringsmateriale, som blev vedtaget i december 1999, og for direktivet til regulering af handel

med vegetativt formeringsmateriale af vin, som ventes til afstemning her i løbet af januar 2001.

I det notat, som er på vej til Folketinget, oplyses det, at regeringen agter at stemme for forslaget til det reviderede udsætningsdirektiv, fordi forslaget indeholder en lang række forbedringer, der imødekommer de danske synspunkter. Ligeledes er det lykkedes at få et arbejde i gang omkring sporing og mærkning af GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er. Derfor kan regeringen ikke støtte Enhedslistens forslag.

I stedet vil jeg opfordre til, at vi i de kommende forhandlinger om regler for sporing og mærkning, om forordninger til udfyldning af produktlovgivning og ved ny produktlovgivning fortsat arbejder for, at de danske synspunkter vinder indpas som ved revisionen af udsætningsdirektivet. Disse initiativer vil efter min opfattelse imødekomme vores og befolkningens ønsker og de bekymringer, mange mennesker har.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er glad for, at ministeren kom med en holdsvis omfattende besvarelse. Det skal jeg vende tilbage til. Men på nuværende tidspunkt vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det beslutningsforslag, der ligger her, altså er et nyt beslutningsforslag, som Folketinget ikke i sit indhold tidligere har behandlet.

Det fremgik i virkeligheden også af ministerens redegørelse, at det indeholder en række nye elementer, herunder spørgsmålet om en fastholdelse af det stop for godkendelse af nye gensplejsede organismer, som jo vil bortfalde, når det nye udsætningsdirektiv vedtages, hvilket efter min opfattelse er en meget, meget alvorlig negativ konsekvens af vedtagelsen af det nye udsætningsdirektiv.

Det er det, Enhedslisten med det her forslag ønsker en debat om i dag i Folketinget, og derfor vil jeg bare appellere til de ordførere, der nu får ordet, at de ikke tror, at det er en genfremsættelse af et tidligere fremsat forslag. Det er det altså ikke.

Margot Torp (S):

Socialdemokratiet deler befolkningens skepsis med hensyn til udbredelsen af gensplejsede fødevarer og gensplejsede afgrøders indvirkning på miljøet.

Men vi er ikke enige med forslagsstillerne om, hvordan vi bedst opnår en større grad af tryk-

hed for forbrugerne og mindst mulig skade på miljøet, samtidig med at vi formår at holde en dør åben over for fremtidige planter, som kunne hjælpe os med at løse nogle helt aktuelle problemer. Her tænkes f.eks. på, hvis vi kunne lave en plante, som kunne laves om til fødevareremballage, uden at det på nogen måde giver problemer i miljøet, eller når vi skal af med det igen. Det kunne dog være skønt.

Vi er altså ikke uenige med Enhedslisten om intentionerne om at sikre forbrugerne og miljøet mest muligt, men vi mener ikke, forslaget repræsenterer de bedste metoder til at opnå det.

Enhedslisten pålægger regeringen at stemme nej til Kommissionens ændringsforslag til udsætningsdirektivet. Vi synes, at Kommissionens ændringer til udsætningsdirektivet udgør et skridt, der klart er i den rigtige retning. Førhen skulle kun et enkelt land være enig med Kommissionen, så gjaldt det i alle lande. Nu skal der dog et kvalificeret flertal til. Det er ikke helt det, vi ønskede, men det er en klar forbedring. Faktisk er det en flot sejr for danske synspunkter.

Og det er lidt ærgerligt, for ikke at sige brand-ærgerligt, at Enhedslisten slet ikke kan se, at vi bevæger os i den rigtige retning, og at vi i en iver for at få alt med det samme nemt kommer til at fremstå som ikke særlig seriøse og derfor får mindre gennemslagskraft.

Så vi ønsker derfor ikke, at regeringen stemmer imod ændringerne – bl.a. derfor i hvert fald. Der er også andre grunde, som miljøministeren har været inde på.

Vi kan heller ikke støtte Enhedslistens ønske om at forlænge det nuværende moratorium. Når vi stemmer ja til de ændrede regler, vil det være meget ulogisk at kræve moratoriet forlænget. Vi krævede jo netop en tænkepause, til der var vedtaget bedre regler på området.

Det er gennem forhandlinger, vi har opnået gode landvindinger på det her område, og derfor ville det være langt mere frugtbart at bruge de kritiske holdninger, der er nu i mange EU-lande, til løbende at sikre, at reglerne giver den fornødne sikkerhed og tryghed med udgangspunkt i videnskabelig forskning og med høj prioritering af forsigtighedsprincippet, når forskningen ikke slår til. Der skal jo ske mange ting på det her område inden for det næste års tid, så der bliver god mulighed for at bruge vores synspunkter og vores gennemslagskraft.

Og den frivillige tænkepause, moratoriet, som vi som nævnt har været med til at indføre, har betydet en øget styrkelse af forsigtighedsprin-

cippet og et stort arbejde med sporing og mærkning af GMO'erne. Et arbejde, som så skal udmønte sig her i den kommende tid.

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at denne styrkelse betyder, at der kun vil kunne blive givet markedsføringstilladelser i meget begrænset omfang og kun på baggrund af endnu mere tilbundsående undersøgelser og dokumentation, end det hidtil har været tilfældet. Med andre ord, kun når det er forsvarligt.

Endelig er der Enhedslistens ønske om suspension af al handel med produkter, hvori genmodificeret majs indgår. Selv om det lyder fristende, vil vi ikke anbefale det.

Det er utrolig vigtigt for et lille, åbent land som Danmark, som har meget stor udenrigshandel, at vi sikrer, at vi samhandler ud fra fælles og ens og gode regler. Så vi skal bruge vores energi på at få skabt ensartede og gode regler og ikke lave sådan en slags vild ulydighed midt i det hele. Det tror jeg vi sætter vores gennemslagskraft over styr ved.

Så alt i alt kan vi ikke tilslutte os Enhedslistens forslag, men vi er lige så optaget af at opnå ordentlig sikkerhed for forbrugere og miljø som forslagsstillerne.

Da Det Radikale Venstres ordfører ikke kan være til stede, har jeg lovet at sige, at Det Radikale Venstre deler vores opfattelse og heller ikke tilslutter sig beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne stille fru Margot Torp et par spørgsmål om de problemer, vi står over for med hensyn til moratoriet, altså stoppet for nye gensplejsede produkter, som nu vil blive ophævet, således at der altså, når det nye direktiv træder i kraft, vil ske stribevis af godkendelser af nye gensplejsede organismer, som så vil finde vej også til danske fødevarer. Det er vel at mærke på et grundlag, hvor der ikke vil være sikret en mærkning, så danske forbrugere ved, om disse gensplejsede organismer indgår i den bøf eller den liter mælk, som de henter i butikken.

Derfor vil jeg godt spørge: Er den danske regering indstillet på at sætte denne nye samlebandsprocedure for godkendelse af nye gensplejsede organismer i værk, som kommissærerne er indstillet på at gøre, allerede inden den nye lov er trådt i kraft? For jeg hører desværre fra den socialdemokratiske ordførers side, at det er man indstillet på – også selv om forbrugerne

ikke har nogen sikkerhed for, at de kan vide, om disse organismer er i de fødevarer, der bliver købt, eller ej, for det sikrer mærkningsreglerne jo ikke.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at nu er det jo ikke til at vide, om der vil komme stribevis af tilladelser, for der er jo faktisk sket en kraftig øgning af forsigtighedsprincippet. Så spørgsmålet er, om en lang, lang stribe af ansøgninger bare kan godkendes.

Og så kan jeg sige, at vi i Socialdemokratiet i hvert fald vil presse på for at sikre, at regeringen fortsat arbejder på, at vi hurtigst muligt får forbedret vores mærkningsordninger. Der er jo faktisk allerede i det her moratoriums tid sket et kraftig forarbejde for at få forbedret mærkningen, og vi vil selvfølgelig presse på over for regeringen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hensigten med den nye lov – det lægger kommissærerne jo ikke skjul på – er at få gang i godkendelserne. Det er jo også derfor, industrien har fået presset det her igennem. Det er jo ikke forbrugerne, man har ønsket at tilgodese i den her sag.

Fru Margot Torp er vel bekendt med, at hovedelementet i det nye udsætningsdirektiv er denne samlebandsprocedure, hvor nye gensplejsede produkter, som minder om allerede godkendte, kan godkendes på samleband efter en nemmere procedure, altså efter mindre forsigtighed. Det vil da give anledning til, at hele den stak af ansøgninger, som de store selskaber har liggende klar, og som er hele baggrunden for, at det her er lavet, selvfølgelig vil blive iværksat.

Derfor vil jeg gerne gentage det spørgsmål, jeg stillede: Mener Socialdemokratiet, at tiden er inde til at sætte disse godkendelsesprocedurer i gang, også selv om der ikke er sikret en mærkning, så forbrugerne kan vide, om disse ting indgår i de varer, de køber, eller ej?

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Som jeg har forstået det, så er det nye direktiv sådan, at man også kan forlange en revurdering. Der er altså faktisk den stramning, at selv tilladelser, der har været givet, kan revurderes.

Det vil fuldstændig komme bag på mig, hvis vi fik en hel række ganske uforsvarlige tilladelser.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det, selskaberne er interesseret i, er jo at få åbnet for de nye gensplejsede produkter, således at de kan overtage landbrugsmarkedet. Derfor vil de selvfølgelig komme. Men ministeren kan jo udvide det spørgsmål, jeg havde med hensyn til denne hurtige godkendelsesprocedure, som man vil indføre.

Men jeg vil gerne spørge fru Margot Torp sådan helt principielt, om hun er enig med Torben Lunds bedømmelse, altså den socialdemokratiske forhandler i det forligsudvalg, der har lavet det her nede i EU. Torben Lund sagde i Aktuelt den 6. januar 2001: »Personligt synes jeg, at det er en skidt udvikling, at vi overhovedet bruger gensplejsning, fordi ingen kan spå om de langsigtede virkninger på miljøet eller menneskers sundhed. Men vi må nok acceptere, at løbet er kørt ...«

Det var Torben Lunds bedømmelse af det her udsætningsdirektiv. Er fru Margot Torp enig med Torben Lund?

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Nu er det jo altid svært, når ting tages ud af en større sammenhæng. Jeg har forstået, at vores førstemand i EU deler min meget store bekymring for hele genteknologien som sådan, men ikke for selve udsætningsdirektivet som sådan, og jeg synes, det er værd at holde fast i, at der er en række forbedringer i det udsætningsdirektiv, der er undervejs.

Men bortset fra det, så er der jo nogle procedurer, som nu kommer til at køre 6-8 uger. Så må vi jo se, hvad der sker. Hvis der sker noget, der kommer tættere på det, Danmark har ønsket, så kunne jeg da forestille mig, at vi støttede det.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jens Kirk som ordfører.

Jens Kirk (V):

Jeg skal ikke helt kunne afgøre, om det er et nyt forslag fra Enhedslisten. Det er godt nok på nyt papir, men ellers er skriften stort set den samme som for 1 år siden. Men i Venstre tager vi gerne

en debat om genteknologi og dens anvendelse og om den tænkepause, vi har haft.

Det er selvfølgelig nødvendigt med en dialog for at få en nuanceret holdning til den fremtidige anvendelse af den teknologi her, og det er helt klart, at man nøje skal vurdere, hvad man anvender den til, og derigennem er det fortsat vigtigt, at der foretages risikovurdering i hvert enkelt tilfælde i officielt regi.

I Venstre erkender vi, at genteknologi er en realitet, og der er allerede dyrkede gensplejsede afgrøder i store dele af verden. I alt dyrkes der vel på verdensplan 30-40 millioner ha med gensplejsede afgrøder. Det svarer til 12-16 gange det samlede dyrkede areal i Danmark.

I Venstre ser vi det som en større risiko ikke at anvende genteknologien end at udnytte den. Plusserne er større end minusserne, og den debat, som bl.a. Enhedslisten fører, bærer jo ikke præg af, at Indiens indbyggertal nu har rundet 1 milliard, og at sult som realitet stort set er udryddet takket være anvendelse af genteknologi i Indien.

Jeg skal citere fra et udklip fra Jyllands-Posten den 21. december 2000, hvor overskriften er:

»Verdens bønder som fremtidens helte« – det er jo sjældent, man ser dén overskrift. Der siger to forskere fra Landbohøjskolen: »At sige at vi skal sikre fødevarer til alle uden brug af bioteknologi af principielle grunde, svarer til den katolske kirkes påstand om, at den kan begrænse befolkningstilvæksten i verden samtidig med, at den forbyder brug af prævention.«

Men det gælder selvfølgelig om at have et vel fungerende kontrolsystem, og med det, der lægges frem i EU, synes vi, at vi er godt på vej.

Vi erkender, at EU-politik på mange områder kan være de små skridts politik. Vi får et velfungerende kontrolsystem med klare regler for produktansvar, sådan som det f.eks. findes inden for medicinalindustrien. Her er genteknologien mindst 15 år foran planteområdet, og der er ikke kommet uventede effekter, til trods for at produkter som f.eks. insulin sprøjtes direkte ind i blodet.

På sigt vil genteknologien kunne være medvirkende til, at vi undgår fødevarerangel og vise sig at være et godt middel i miljøets tjeneste, ligesom det i dag er det på medicinalområdet.

Den forskning, der i dag benytter sig af den moderne teknologi til f.eks. at fremavle nye sorter af korn og proteinfodermidler, skal fortsat kunne ske. Formålet med forædlingen er at øge

udbyttet af næringsstoffer, stivelse, aminosyre og fosfor, og samtidig gøre dyrkningen mere miljøvenlig.

Afslutningsvis vil jeg også gerne sige, at vi skal undgå, at der dannes monopoler. I Venstre er vi positivt skeptiske over for genteknologien. Vi ser nogle nye muligheder i teknologien, som vi mener, det vil være forkert at afskære sig fra, specielt når man ser på det i lyset af den enorme udfordring, vi står over for i det 21. århundrede.

Med disse ord må vi sige: I Venstre kan vi ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. John Vinther som ordfører

John Vinther (KF):

Enhedslistens forslag minder jo på nogle punkter nærmest til forveksling om et tilsvarende forslag fra sidste folketingssamling. Derfor kan det vel næppe heller undre, at også min ordførertale i al væsentlighed er en genbrugstale.

Det Konservative Folkeparti har en opfattelse, der er grundlæggende forskellig fra Enhedslistens, når det gælder spørgsmålet om genmodificerede organismer.

Modsat Enhedslisten lider vi ikke af teknologiangst, i hvert fald ikke i en sådan udstrækning, at vi helt vil afskære os muligheden for at bruge moderne forædlingsmetoder.

Vi siger ikke, at det ikke er uproblematisk, men vi er åbne over for, at genteknologien i en række tilfælde kan gavne miljøet og menneskers sundhed. Det kommer derfor næppe bag på forslagsstillerne, at Det Konservative Folkeparti er uenigt i, at Danmark skal stemme imod ændringerne til udsætningsdirektivet. Tværtimod finder vi det vigtigt, at der kommer nogle forbedrede ensartede principper for godkendelse.

Et ønske om et gensplejningsfrit landbrug karakteriserede den konservative ordfører ved behandlingen i sidste samling som værende urealistisk, og den karakteristik vil jeg gerne gentage.

Genmodificerede organismer kan altså overføres med vinden, og jeg ved ikke rigtig, hvordan Enhedslisten sådan helt har forestillet sig at sætte en stopper for det. Netop det forhold, at man kan få overført det her med vindretningen, understøtter jo i virkeligheden også behovet for, at der kommer nogle helt ensartede regler for godkendelse. Det er endnu en god grund til, at vi ikke skal stemme imod ændringer.

Som sagt deler vi ikke Enhedslistens teknologiangst. Vi tror faktisk, at genteknologi anvendt med omtanke kan være til gavn for verdens befolkning, ikke mindst i den tredje verden. Vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. John Vinther har fat i en meget væsentlig pointe, nemlig den, at disse gensplejsede frø spredtes med vinden. Og da Danmark jo er et lille land, så vil massedyrkning af gensplejsede afgrøder på danske marker, som jo vil være konsekvensen af vedtagelsen af den her lov, i løbet af få år medføre – sådan er det jo – at frøene spredes, så det bliver umuligt at have en økologisk landbrugsproduktion her i Danmark.

Det er jo det, vi diskuterer i dag: Vil man risikere det eller ej? Det er derfor, man i Toscana har hele regionen som gensplejningsfrit område, for så er der trods alt en chance for, at man i hvert fald i midtområderne i Toscana kan bevare en økologisk mulighed.

Men det kan vi altså ikke i Danmark, hvis man vedtager det her. Vi havde foreslået – det vil vi gerne arbejde videre med – at en ø som Samsø f.eks. kunne erklære sig gensplejningsfri. Der er jo noget hav udenom, der kan hindre spredning. Så kan vi i det mindste bevare nogle oprindelige afgrøder på nogle danske øer.

Jeg synes, det var en væsentlig pointe at få ind. Jeg synes bare ikke, Det Konservative Folkeparti har gennemskuet konsekvensen af det problem, man selv rejser.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jørn Jespersen som ordfører.

Jørn Jespersen (SF):

Det er jo en kendsgerning, at der hersker en end- og meget stor skepsis i befolkningerne i Europa og blandt forbrugerne i Europa over for de gensplejsede afgrøder og dermed gensplejsede fødevarer, som hidtil er blevet markedsført, eller som er på vej til at blive det.

Den skepsis har vi stor forståelse for i SF. Den skyldes, at der ikke fra starten har været lavet en ordentlig regulering, der kunne sikre de miljømæssige og sundhedsmæssige aspekter af de gensplejsede produkter.

Det skyldes for det andet, at de formål, som man har brugt gensplejningsteknologien til, ikke set fra befolkningens side har været legitime. Man har ikke som almindelige mennesker

kunnet se, at man havde noget fornuftigt, positivt udbytte af de formål, som teknologien blev brugt til.

Endelig skyldes det i meget høj grad den måde, som de store multinationale selskaber har forsøgt at markedsføre de gensplejsede produkter på, hvor der jo nærmest har været tale om et forsøg på at proppe produkterne ned i halsen på befolkningerne, uden at der var den nødvendige regulering, og uden at man gav de nødvendige oplysninger, der kunne sikre et frit forbrugsvalg.

I den situation har det været meget afgørende for SF at medvirke til at stramme og forbedre lovgivningen, sådan at der blev stillet langt mere præcise krav til, på hvilke forudsætninger man kan godkende gensplejsede produkter både som afgrøder i landbruget og som fødevarer i forhold til forbrugerne.

Det har mildest talt været og er fortsat og vil også i lang tid være en ganske hård kamp, for man er oppe imod meget store kapitalinteresser, og fordi det har været svært internationalt at samle den tilstrækkelige styrke til at lave en sådan regulering.

Men på den anden side er der efter vores opfattelse ingen tvivl om, at det er internationale løsninger, der skal til. Hvis man forestillede sig f.eks. et isoleret dansk forsøg på at regulere gensplejningsområdet uden samarbejde med andre lande, så ville det efter vores bedste overbevisning være en nederlagsstrategi, som ville føre til, at vi måske kunne holde fanen højt, men i praksis ville komme til at blive oversvømmet af gensplejsede produkter uden mulighed for at stille de fornødne krav og have den nødvendige regulering.

Vi glæder os over, at der trods alt er fremskridt og en positiv udvikling – selv om den ikke er så stor og stærk, som vi kunne ønske os – i den internationale regulering af de gensplejsede produkter.

Det er f.eks. lykkedes i forbindelse med Biosafety Protokollen at få internationale bestemmelser, som også sikrer, at ulandene har en vis indflydelse på, hvilke produkter de tillader, og at de har et rimeligt informationsniveau med hensyn til de ting, der bliver eksporteret til dem.

Vi mener også, det er nødvendigt at samarbejde i EU med henblik på at få en nødvendig regulering på det her område, og vores strategi har hele tiden været at forbedre de gældende direktiver, både udsætningsdirektiv, frødirektiv, novelfood, novelfeed osv. med henblik på at få et

så højt miljømæssigt, sundhedsmæssigt beskyttelsesniveau som overhovedet muligt.

Vi glæder os over de fremskridt, der er på vej i udsætningsdirektivet. De svarer i stort omfang til de krav, som vi har stillet, også på et tidspunkt, hvor det virkede urealistisk at komme igennem med dem. Det var svært i Danmark, det var endnu sværere på europæisk plan.

Men det er bl.a. noget med nogle langt bedre risikovurderinger, som nu bliver mere omfattende og mere langsigtede, og det er en løbende overvågning af de ting, som der måtte være blevet givet tilladelse til.

Det er spørgsmålet om, at tilladelserne nu bliver tidsbegrænsede. De gælder kun i et antal år, så ophører de automatisk og skal fornyes på baggrund af den viden, der måtte foreligge på det pågældende tidspunkt.

Vi får antibiotika som markører udfaset i løbet af en relativt kort periode. Der er klart en bevægelse i retning af bedre mærkning. Jeg er enig med hr. Keld Albrechtsen i, at den ikke er god nok endnu. Det må være et krav, at forbrugerne under alle omstændigheder altid har en sikkerhed for at få at vide, at her er der tale om gensplejsning, der har været brugt som teknologi, og vi lægger også meget vægt på, at sporbarheden er i orden, sådan at oplysninger, der bliver givet, har en høj troværdighed.

Så vores linje er altså løbende at kæmpe for, at området bliver demokratisk reguleret – at der internationalt set bliver sat nogle rammer, som gør, at det er demokratiet, der bestemmer vilkårene, og ikke de multinationale selskaber.

Vi er ikke ved vejs ende endnu, men udsætningsdirektivet er et skridt på vejen, og derfor kan vi ikke støtte Enhedslistens forslag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Desværre står vi jo i den situation, at vi har en helt grundlæggende uenighed på venstrefløjens om holdningen til gensplejsning i fødevarer.

Men jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, om SF dog ikke i det mindste vil støtte det punkt i vores forslag, som går ud på, at Danmark skal kæmpe for at fastholde moratoriet, altså fastholde, at der ikke skal åbnes for godkendelse af nye gensplejsede organismer. Og i hvert fald under ingen omstændigheder så længe, at der ikke eksisterer en mærkningsordning, som jeg kan forstå, at hr. Jørn Jespersen er helt enig i skal kunne sikre, at forbrugerne ved, om disse ting er i føde-

varerne eller ej. Det kan de jo ikke vide, når de går ind i en butik i dag.

Vil SF dog så ikke i det mindste støtte det punkt i forslaget? Jeg synes, det er helt ubegribeligt, hvis vi er nået til den situation, hvor SF kan støtte, at man nu går i gang med at godkende nye gensplejsede organismer, men forbrugerne kan ikke vide, om de indgår i de fødevarer, de køber ude i butikkerne, eller ej.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Moratoriet er jo et midlertidigt stop, som skal gælde, indtil et nyt udsætningsdirektiv forhåbentlig på tilfredsstillende vis er vedtaget og trådt i kraft. Derfor er spørgsmålet, hvornår man skal sige ja til et kompromis med hensyn til et nyt udsætningsdirektiv og dermed slippe moratoriet. Det er et forhandlingsmæssigt spørgsmål.

Hvis ikke Danmark aktivt præger linjen her og hele tiden går ind og stiller krav om, på hvilke punkter direktivet skal forbedres, og selvfølgelig er parat til, når vi er kommet så langt, som vi overhovedet kan, at slippe moratoriet, så har vi ingen forhandlingskraft. Så bliver vores stemmer ikke talt med. Så derfor er det et forhandlingsmæssigt spørgsmål, og det vil vi tage stilling til hen ad vejen.

Men jeg vil godt vende spørgsmålet om og sige: Kunne Enhedslisten i det mindste ikke begynde at bruge sine stemmer aktivt og være med til at præge udviklingen i stedet for bare at være imod og lade det være op til andre politiske kræfter, der ikke deler vores fælles skepsis over for genteknologien, at bestemme reglerne?

Kunne Enhedslisten i det mindste ikke yde sine vælgere den tjeneste at bruge sine stemmer aktivt til at præge udviklingen?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må forstå hr. Jørn Jespersen sådan, at SF er indstillet på at opgive moratoriet og acceptere igangsættelsen af godkendelser af disse nye gensplejsede organismer, og det synes jeg er en bedrøvelig melding fra hr. Jørn Jespersen, det må jeg sige.

Så vil jeg gerne besvare det spørgsmål, han stiller mig. Vi synes, at vores stemmer skal bruges til at gøre, ligesom man har gjort i Italien, hvor man har indført et forbud mod en række gensplejsede majs – og så vidt jeg ved også soja, det kan ministeren svare på, men i hvert fald

majs. Vi mener, at man også skulle gøre ligesom i Sverige, hvor man har sikret aftaler, således at der ikke er gensplejset foder, der indgår i fødevarereproduktionen, i mælken og i kødet, således som det i stor skala er i Danmark, uden at forbrugerne kan se det, når de går ind i Brugsen for at købe deres liter sødmælk.

Jeg kan ikke forstå, hvordan hr. Jørn Jespersen kan påstå, at Enhedslisten ikke ønsker, at stemmerne skal arbejde. Vi ønsker netop at gøre, som de har gjort i Toscana i Italien, i Sverige, fordi man jo kan gøre noget nationalt, og man skal gøre noget nationalt, men med hensyn til hele det kampfelt har SF opgivet ævred.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes, jeg var ret omhyggelig med at gennemgå alle de forbedringer af udsætningsdirektivet, der ser ud til at kunne komme igennem på nuværende tidspunkt. Det er en lang række krav, som har baggrund i SF-forslag, som det er lykkedes at gøre til dansk forhandlingslinje, og som ved hjælp af en kraftig og slagkraftig dansk indsats har vundet indpas i EU.

De sejre er vi da naturligvis indstillet på at heste. Det ville da være fuldstændig vanvittigt bare at kaste dem væk.

Det er ikke de sidste sejre, vi skal vinde i forbindelse med regulering af gensplejsning. Der er mange flere, der skal vindes, men pointen er bare, at hvis ikke man er parat til at lade sine stemmer arbejde aktivt og gå ind og være en del af processen, men har nogle helt utopiske, urealistiske, ideelle fordringer, og før de er opfyldt alle sammen på én gang, vil man ikke være med i nogen som helst fælles forhandlingslinje, så har man sat sig selv uden for indflydelse. Så får vælgerne ikke noget for deres stemme.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen for den tredje og dermed sidste korte bemærkning til SF's ordfører.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil bare minde hr. Jørn Jespersen om, at sidste gang vi fremsatte et forslag på det her område, gik det faktisk ud på at stille nogle præcise krav til den danske forhandlingsposition netop for at opnå – trods alt – de forbedringer, som kunne være mulige inden for virkelighedens verden. Så det har vi forsøgt, men det førte bare ikke til noget.

Jeg har meget svært ved at se, det må jeg unægtelig sige, at de ting er forbedringer, som ministeren og hr. Jørn Jespersen mener er forbedringer. Nu kan det blive en meget teknisk diskussion det her, men det, jeg kan se, er, at man indfører en samlebandsprocedure, hvor selskaberne får lettere ved at få godkendt gensplejsede organismer, fordi de bare skal henvisse til, at de ligner dem, der allerede er godkendt. Så går det glat igennem uden større besvær for selskaberne, og uden at de bagefter kan drages til ansvar for de ulykker, der måtte opstå i forbindelse med deres produkter. Det blev jo heller ikke sikret.

Så at kalde det en forbedring, det, der nu ligger, skal man have en meget stor lup for på nogen punkter at kunne se.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jamen så skal jeg gentage det: Det er mere langsigtede og bredere risicivurderinger, hvor det ikke bare er de umiddelbare, men også de indirekte konsekvenser for miljøet, der bliver taget i betragtning. Det er en permanent overvågning af de ting, der bliver givet tilladelse til. Det er tidsbegrænsede tilladelser, der automatisk bortfalder og skal fornys på basis af den viden, man på det tidspunkt måtte have. Det er en udfasning af antibiotika som markør. Det er bedre mærkningsbestemmelser, der er undervejs, og det er et systematisk arbejde for at sikre en troværdig sporbarhed. Dét er alle fremskridtene.

Om hr. Keld Albrechtsen kan forstå min linje eller ej, det er ikke et succeskriterium.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

Da vores ordfører på området, hr. Christian H. Hansen, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Beslutningsforslaget her er jo ikke nogen nyhed fra Enhedslisten, som også sidste år var på banen med forslag, der minder meget om det, vi behandler her i dag.

Når vi taler om disse gensplejsede produkter, så ser man klart en tendens til, at forbrugerne faktisk ikke er særlig interesserede i disse produkter, men vi mener stadig væk som tidligere fremført, at forbrugerne skal have et frit valg, det vil sige, at forbrugerne skal have klar information om, hvorvidt de køber gensplejsede produkter eller ej. Og det ser jo også ud til at virke optimalt og ganske godt herhjemme, for vi kan

jo konstatere, at forbrugerne gang på gang vælger disse produkter fra.

Så om forbrugerne vil købe de gensplejsede produkter, er ikke noget, vi i Dansk Folkeparti har en opfattelse af, at staten skal blande sig i. Staten skal heller ikke gå ind og sige til hele det danske landbrug, at nu udsteder man forbud mod dyrkning af de gensplejsede afgrøder i Danmark.

Som tidligere nævnt her fra talerstolen er vi i Dansk Folkeparti af den klare opfattelse, at problematikken omkring gensplejsning skal følges nøje, og at kontrollen skal være optimal, og at man gennem kontrol og også gennem mærkning af de egentlige produkter skal bekæmpe problemet, men også, at man skal blive ved med at have en aktuel politisk debat herhjemme på området.

Problematikken, som bliver taget op af Enhedslisten – jeg tænker her på problematikken om, hvem der kan trumfe noget igennem i EU, og hvem der ikke kan – er ikke ny. Der vil her fra talerstolen kunne nævnes talrige eksempler på, hvad EU faktisk gerne vil bestemme. Her må jeg sige, at det generelt om eksempelvis det, vi debatterer i dag, afgrøder og fødevarer, burde være sådan, at vi her til lands kunne have vores egne regler ud fra det, vi nu synes er mest rigtigt for vores forbrugere og for vores befolkning. Men det kan vi altså ikke, så længe vi sidder i den store EU-saks.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Annie Lunde Hansen som ordfører.

Annie Lunde Hansen (CD):

Det er ikke første gang, at vi drøfter et beslutningsforslag fra Enhedslisten om et gensplejsningsfrit landbrug. Enhedslistens holdning til EU er velkendt. Derfor er det også oplagt for Enhedslisten at benytte enhver given lejlighed til at sammenkoble to forhold, som Enhedslisten nær store aversioner imod. Således er det fristende at sige – selv om hr. Keld Albrechtsen har været her på talerstolen i dag og sige det, at han mener – at det er ny vin, men at man dog bruger de gamle flasker, uanset druernes oprindelse og beskaffenhed.

Det fremsatte beslutningsforslag retter sig mod regeringens virke i EU, og det bevæger sig nærmest hen mod at suspendere regelprocessen på GMO-området. CD finder det svært at forstå, at samarbejde i EU-regi om så kompliceret og

omfattende et område, som genteknologien er, skulle være forbundet med noget negativt. Det er nødvendigt med en samlet og koordineret indsats, så etik og teknologi passer sammen.

Efter CD's opfattelse er det vanskeligt at forestille sig et gensplejningsfrit landbrug, som også andre ordførere har påpeget, men når det er sagt, så skal det tilføjes, at det hele tiden har været CD's holdning, at hvis en fødevarer er fremstillet af gensplejsede råvarer, skal forbrugerne have oplysning derom i form af mærkning, som derigennem giver forbrugeren en reel valgmulighed.

Netop mærkning mener CD skal være obligatorisk. Regeringen har tidligere givet udtryk for samme holdning, og CD finder ikke anledning til at tro, at regeringen ikke skulle gøre det gældende under forhandlingerne i EU. Det fremgår også af svar nr. S 3790, som fødevarerministeren har givet til Enhedslisten, at der arbejdes på en forbedret mærkningsstrategi.

Forbud mod GMO-produkter er et drastisk skridt. Efter CD's opfattelse har det vidtgående konsekvenser at suspendere al handel med og anvendelse af produkter som f.eks. fremstilling af genetisk modificeret majs.

CD tror på yderligere forskning og yderligere oplysning. Det er af afgørende betydning at få videnskabeligt belyst, hvorledes GMO-producerede fødevarer i forhold til den traditionelle fødevarer reelt virker, og det gælder både sundhedsmæssigt og miljømæssigt.

CD kan ikke støtte forslaget, og det er nu tredje gang, vi siger det.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det var det. Hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Enhedslistens indstilling og indsats på det område her tror jeg er under overskriften: Stop verden, jeg vil af! Jeg kan ikke huske, om det er titlen på en film fra gamle dage, eller hvad det nu var, men det er lidt det, Enhedslisten giver udtryk for her. Vi kan egentlig godt have den holdning, at vi synes, det er lidt for indviklet, og at det kører for hurtigt, det her, og at vi faktisk ikke rigtig kan lide udviklingen.

Men jeg tror bare ikke, den holder heller i den sag her. Jeg har før prøvet at sammenligne Enhedslistens holdning med, at hvis nu Folketinget havde været etableret, dengang ilden blev opfundet, så er jeg helt sikker på, at så ville Enhedslisten også have stemt imod udviklingen og

brugen af ild, ikke sandt? Det er farligt, det skidt, men der er også meget fornøjelse ved det. Det tror jeg gælder det område her.

Jeg er glad for, at Enhedslisten tager emnet op igen, for det giver mig anledning til at være positiv. Det er et af de områder, hvor jeg tror, at der er fuldstændig sammenfaldende holdninger mellem ministeren og Kristeligt Folkeparti. Jeg tror, at vores interesser varetages fuldstændig så godt, som de kan, af ministeren, og i øvrigt er jeg enig også i SF's holdning på det område her.

Vi er også bekymrede for det, men vi tror, der ligger nogle muligheder i den her teknik, og at vi, selv om vi kunne, eller selv om vi ville, så kan vi altså ikke sige nej til teknologien her. Så ville det område, vi har indflydelse på her nationalt eller gennem EU, alligevel blive oversvømmet af teknologien. Og vi tror på, at det arbejde, der bliver gjort med at udforme Kommissionens direktiv for udsætning, er så godt og forsvarligt, som det kan blive. Så vi kan ikke støtte forslaget her.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Thorkild B. Fransgaard som ordfører.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Ja, vi har før haft diskussionen om gensplejningsfrit landbrug og gensplejningsfrie fødevarer. Sidste gang, vi diskuterede det, tror jeg, jeg var alene om at nævne det, der er hovedsagen i det, nemlig fødevarerens sikkerhed for verdens befolkning. Det er glædeligt i debatten i dag, at der er mange andre ordførere, der også er kommet ind på det.

Til forslaget her vil jeg dermed sige: Vi kan ikke støtte det, fordi at vi mener, at det er utopi at tro, at vi kan undgå gensplejsede fødevarer, når vi kommer nogle år frem. Ja, vi kan selvfølgelig godt beslutte, vi vil have et gensplejningsfrit landbrug i Danmark. Det kan vi godt beslutte, men det hjælper jo ikke på, at befolkningen stadig væk vil få fødevarer, der er gensplejsede produkter i.

Det er jo sådan i dag, at det meste soja er gensplejset. Med hensyn til majs og raps går det stærkt frem, og der kommer andre ting.

Men hvad er gensplejsning? Hvis vi går tilbage i 1950'erne hed det ikke sådan. Næh, der forsøgte man at sammenplante nogle ting for at få det mest mulige ud af dem, men nu sker det teknologisk. Jeg skulle ikke kunne sige, hvad forskellen er, men det, der er meningen med det, er, at vi skal have en større mulighed for at pro-

ducere nogle flere fødevarer, hvad der er nødvendigt, for at vi kan brødføde verdens befolkning om ganske få år.

Er det så sundhedsfarligt? Jeg skal ikke kunne sige det. Men jeg kan sige, at Greenpeace nu direkte siger, at det ikke er sundhedsfarligt. Vi havde en deputation fra Greenpeace i Fødevarerudvalget. De sagde, at det ikke var sundhedsfarligt; det havde man nu fundet ud af, men man var fortsat imod gensplejsning af fødevarer.

Det kan heller ikke bevises, at det er sundhedsfarligt i foder. Der har været nogle ting fremme om, at man kan gøre det i Tyskland. Man kan bevise, om det er gensplejset foder, man får til dyrene eller ej. Det skal jeg ikke kunne sige, men den generelle holdning er, at det kan ikke undersøges, og det kan ikke bevises, om det er gensplejset eller ej.

Så derfor er vores holdning i Frihed 2000, som den var, sidste gang vi diskuterede det her, nemlig at for Jordens befolknings skyld, for at der skal være en mulighed for at kunne brødføde den, når vi kommer nogle år frem, så skal vi selvfølgelig gå positivt ind i at udvikle gensplejsning af fødevarer.

Men hensyn til det sundhedsfarlige eller hvor farligt det er for miljøet, kan man have forskellige holdninger til det; og jeg skal ikke kunne sige det, men i hvert fald efter, at Greenpeace nu frit og ærligt siger, at de ikke mener, at det er sundhedsfarligt, skal vi så herinde stadig væk blive ved med at have den indstilling, at vi tror, at det er sundhedsfarligt? Jeg tror det ikke.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):
Ordfører for forslagsstillerne hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er vanskeligt at takke ordførerne ret meget for modtagelsen af det her forslag; den har stort set været negativ hele vejen rundt.

Vi må jo konstatere, at vi står i en situation, som er endnu mere udpræget, end når det gælder holdningerne til EU som helhed, hvor jo et flertal af befolkningen har vist en klar modstand mod unionsudviklingen. Mens et flertal her i salen støtter unionsudviklingen, så har vi endnu mere markant afstand mellem befolkningen og Folketinget i den her sag, hvor kun et eneste parti ønsker at bremse op for gensplejsningen, nemlig Enhedslisten, mens Greenpeace's undersøgelse viser, at et overordentlig stort flertal af

den danske befolkning slet ikke ønsker at spise gensplejsede produkter.

F.eks. fremgår det af den undersøgelse, Greenpeace har lavet, at hvis valget står mellem et udenlandsk stykke kød, der ikke er baseret på gensplejset foder, eller et stykke dansk kød, produceret med gensplejset foder, så vil 72 pct. købe det udenlandske gensplejsningsfri kød og kun 16½ pct. det danske kød.

Mange forbrugere vil jo som udgangspunkt sikkert gerne købe det danske kød, men altså ikke, hvis omkostningen er, at det skal være produceret med gensplejset foder, sådan som det desværre i alt, alt for høj grad er tilfældet med Danish Crowns produkter i dag, og som det også er tilfældet med Arlas danske produktion, men som det ikke tilfældet med Arlas svenske produktion, og som det heller ikke er tilfældet med kødet i Sverige. Der har forbrugerpresset sikret, at virksomhedernes ledelser har respekteret befolkningens ønske om gensplejsningsfri fødevarer. Men det har samvittighedsløse danske ledelser i Arla og Danish Crown altså ikke ønsket at sikre de danske forbrugere.

Og derfor ved vi i dag kun med sikkerhed, at vi kan være fri for GMO'er, hvis vi køber økologisk kød og økologisk mælk. Så elendig er tilstanden her i Danmark, fordi et ansvarsløst flertal i dette Ting og samvittighedsløse ledelser i vores største virksomheder har solgt deres sjæl for ussel mammon i den her sag. Jo, men sådan er situationen jo.

Der er et demokratisk underskud i det her land, når det gælder EU-politik i almindelighed, og når det gælder det her spørgsmål, så er det demokratiske underskud gigantisk, fordi et flertal i denne her forsamling vender ryggen til befolkningen i den her sag. Endog SF vender ryggen til befolkningen i den her sag.

Så fremstiller man det som et stort fremskridt, at man nu har fået vedtaget en ny udsætningslov, hvor et mindretal kan vedtage lovgivning. Ja, det er det, man siger er et kæmpe fremskridt, at nu kan et mindretal ved hjælp af afstemningsprocedurerne i komiteerne vedtage nye godkendelser. Ja, man har sandelig opnået, at hvor der hidtil kun skulle være ét land, der stemte for, så skal der nu være et mindretal, der stemmer for. Vi har altså fået indført mindretalsstyre.

En kæmpe sejr. Det vil jeg nok gratulere flertallet med. Det er en kæmpe sejr for det parlamentariske demokrati, at vi nu har fået indført en permanent ordning, hvor det er mindretallet, der bestemmer over flertallet. Her må jeg gratu-

lere flertallet dybt og inderligt og lykønske ministeren med det grandiose resultat.

Jeg tror, det vil være yderst nemt på møderne rundt omkring i landet at forklare en sådan form for demokrati. Den svarer jo meget godt til, hvad der vil være nødvendigt, hvis man i længden vil regere EU-politikken uden om befolkningen. Så bliver det nødvendigt at have et mindretalsdemokrati til at styre tingene. Man vil i hvert fald ikke i længden kunne basere sig på noget, der fører sig tilbage til et flertal i befolkningen.

Og hvad er så nettoresultatet af det grandiose resultat, man har opnået? Det er, at man erstatter et stop for nye gensplejsede organismer, det stop, der har været indtil nu, moratoriet, med et sådant mindretalsstyre. Det er bundlinjen i den her sag: Man erstatter et moratorium med et mindretalsstyre og nye godkendelser af gensplejsede produkter på samleband, uden at det er lykkedes på noget tidspunkt at sikre en mærkning, så forbrugerne også kan se, om de gensplejsede produkter er i varerne eller ej.

Der er flere ordførere, Dansk Folkepartis ordfører, CD's ordfører, SF's ordfører osv., der har sagt: Jamen det skal også mærkes, der skal være et frit forbrugsvalg. Det har man ganske vist ikke opnået. Der er heller ingen udsigt til, at man opnår det. Jeg ved godt, at regeringen mener, man skal have det, men man opnår det ikke.

Og man vedtager altså at sætte godkendelserne i gang uden at have nogen som helst sikkerhed for, at der på noget tidspunkt kan sikres en mærkning, så forbrugerne ved, hvad det er, de køber. Det er dybt ansvarsløst.

Og de partier, der står her, CD og Dansk Folkeparti f.eks., og snakker om et frit forbrugsvalg, er åbenbart slet ikke klar over, at forbrugerne i dag ikke kan vide, om Arla bruger mælk baseret på dyr, der har spist gensplejset foder. Det kan man ikke vide. Danskerne køber det i dag, formentlig i ret betydelige mængder, uden at Arla oplyser forbrugerne om det. Det er i hvert fald konklusionen af den meget grundige undersøgelse, Greenpeace har gennemført. Og der er man altså villig til at slippe det her fri nu uden at have nogen som helst sikkerhed for, at der på noget tidspunkt kommer en mærkning, som sikrer det.

Så synes jeg ikke, man skal stå og sige, at man baserer det her på det frie forbrugsvalg, for det har ingenting med frit forbrugsvalg at gøre. De eneste, der får frihed i det her system, er selskaberne, som oven i købet nu får gennemført en

lovgivning i EU, der fritager dem for produktansvaret, ikke indeholder en ansvarsordning. Hvis det viser sig, at de gensplejsede organismer, som bliver godkendt, efterfølgende skader miljøet, sundheden eller naturen, så er der ikke noget ansvar, man kan gøre gældende over for disse selskaber. Det fik de også gennemtvunget i det forlig, som den danske regering anser for at være sådan et fantastisk fremskridt.

Vi må jo her i Danmark, os, der ikke bryder os om den her udvikling, og som ønsker at tage forbrugernes interesser mere højtideligt end de store genkoncerners og Arlas og Danish Crowns, så samarbejde med organisationer som Greenpeace sammen med andre landes regeringer, amter og kommuner, som rent faktisk forsøger at gøre noget. Et land som Brasilien f.eks. Jeg har nævnt Toscana. Ministeren nævnte den tyske regering, som nu ønsker en storstilet plan for økologisk landbrug. Så der er rigeligt med samarbejdspartnere for dem, der ønsker ligesom et flertal i den danske befolkning, at vi ikke bare afmægtigt skal lade os rulle over af udviklingen.

Jeg tror, hr. Ole M. Nielsen var inde på, at Enhedslisten såmænd nok også i sin tid ville have sagt nej til indførelse af brug af ild.

Jeg synes, sammenligningen med atomkraft er mere relevant. Jeg kan jo mindes, hvordan der var mange, også her i Danmark, som i sin tid gik ind for atomkraft. Det skulle bare være under noget kontrol. Der skulle bare være kontrol med det, så skulle det nok gå alt sammen med den nye teknologi. Og jeg kan huske, jeg fik at vide, at jeg var én af dem, som altid stod i vejen for udviklingen og maskinstormer og teknologifrygt, og jeg ved ikke hvad.

Jeg er faktisk ret glad for i dag, at jeg var en af dem, som var med til her i Danmark at gå imod atomkraften også dengang. Jeg tilhørte et parti, som stod helt alene med den sag her i Folketingssalen. Helt alene.

Men rent faktisk blev det jo sådan, at vi ikke fik atomkraft her i Danmark, og i mange andre lande er man nu i gang med under store omkostninger at afvikle den teknologi, man fik stablet på benene, og som viste sig ikke at være forsvarlig.

Og jeg er bange for, at det samme vil ske med gensplejsning. De skader, som vil komme på natur og miljø og sundhed osv., opdager vi jo først, når prisen er blevet skrækkelig høj. Og så tror jeg også, at man vil komme til besindelse i den her forsamling – det håber jeg da – ligesom man

gjorde med atomkraften. Men det har været en sort dag for forbrugerne i Danmark i dag.

Vi vil selvfølgelig fra Enhedslistens side følge den her sag og aldrig opgive den. Men jeg må da indrømme, at optimist bliver man ikke af at overvære de indlæg, der har været fremført her under debatten.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg er overbevist om, at hvis EU vedtog at indføre rulleskøjter, så ville hr. Keld Albrechtsen voldsomt modsætte sig anvendelse af rulleskøjter i Danmark.

Uanset hvad der kommer fra det europæiske samarbejde, så er hr. Keld Albrechtsen imod. Det er jo ikke GMO, det er ikke den teknologi, han modsætter sig, det er EU. Og det til trods for at det internationale samarbejde – og det her er jo internationale problemer, der selvfølgelig skal løses internationalt – der faktisk har gjort noget ved det her problem, er det europæiske samarbejde. Det er ikke nok, vi presser på i Danmark for, at vi skal gøre meget mere, end vi hidtil har gjort. Men i alle internationale forhandlinger knytter miljøorganisationer og forbrugere osv. deres håb til de europæiske lande. Det er dér, det sker, og tingene rykker sig hele tiden.

Det er ikke sådan nu, hvor vi har et forbedret udsætningsdirektiv, at vi så er tilfredse. F.eks. ansvarsreglerne. Vi skal have ansvarsreglerne ind i de generelle miljøproduktansvarsregler, der skal de være specificeret. Spørgsmålet om sporbarhed og mærkning skal være på plads. Vi har ikke fra dansk side og de andre landes side sagt, at vi vil ophæve moratoriet, før det her er på plads. Vi har sagt, at vi skal have en helhed, der ser fornuftig ud. Vi vil gerne være med til at lægge pres på Kommissionen, og Kommissionen har i øvrigt ikke anmeldt et eneste ønske om at indføre produkter til afgørelse på nuværende tidspunkt.

Så det virkelighedsbillede, der bliver givet her fra hr. Keld Albrechtsen side, er fuldstændig misvisende. Den danske regering, det store danske korps af organisationer og embedsmænd osv. har kæmpet en flot kamp i det internationale samarbejde, i begyndelsen meget alene, efterhånden med bredere og bredere opbakning, og den kamp ser ud til at lykkes – ikke hundrede procent og ikke perfekt, men den ser ud til at lykkes. Det synes jeg man skal glæde sig over.

Jeg tror, at hvis man spurgte Greenpeace, hvem der er deres stærkeste allierede i alle de her spørgsmål, så er det os. Men det er jo ikke

det samme, som at vi siger, at målet er, at man aldrig kan anvende en ny teknologi, som vi mennesker nu har fået kendskab til. Det mål kan vi aldrig skrive under på.

Men det, vi er indstillet på at fastholde til det sidste, er, at den teknologi ikke bare ud fra en kortsigtet, men også ud fra en langsigtet vurdering skal være i orden, og at levende genmodificerede organismer skal være sporbare hele vejen igennem, og at der skal være et effektivt valg for forbrugerne. Og de synspunkter står vi fast ved, og det har da også været med til at præge udviklingen i fantastisk grad.

Altså, jeg er nødt til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at han altså må finde et andet område at drive sin anti-EU-agitation på end det her. Det her er et af de flotteste eksempler på, at nogen gør noget, og at det virker, men at det selvfølgelig tager tid, inden man får flyttet alle de økonomiske interesser osv., det drejer sig om i denne her sag.

Men jeg tror nok, det vil komme noget bag på nogle, at nogen i Danmark kan have den opfattelse, at det har været Danmark, der har svigtet i denne her sag.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Ja, hr. Keld Albrechtsen talte før med meget høj stemme, og det gør ikke det, man siger, mere rigtigt, at man råber højt, men det kan nogle gange skræmme nogle mennesker. Det har nu ikke skræmt mig fra at gå op og sige til hr. Keld Albrechtsen, at Greenpeace i går gav os ret i, at uanset om man er kommet til at give gensplejset foder til køerne, så kan det ikke spores i mælken med det måleapparat, vi har teknologisk i dag. Det kan heller ikke spores i kødet.

Jamen hvorfor så stå heroppe og råbe og skrig og skræmme forbrugerne fra vid og sans, så de ikke tror, de kan gå ned og købe en liter mælk, uden de får en hel masse gensplejset i sig?

Nu har vi stillet spørgsmålet i går i udvalget til ministeren, om hun, fru Ritt Bjerregaard, vil være venlig at svare på, om det er korrekt, at man med det apparatur, der er til rådighed i dag, kan spore, om en ko har fået et dagligt måltid med gensplejset foder i.

Og så vil jeg godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er meget sjovt at stå heroppe og tale om atomkraften og alt det dér. Jeg husker godt skilte i Albertslund og i mange kommuner med teksten: Atomfrie zoner. Hvis russerne var kommet med en bombe over Danmark, så skulle der

bare én til, og så havde Danmark været strøget af landkortet og lidt af Norge og Sverige også. Så havde man ikke taget hensyn til alle de skilte med atomfrie zoner.

Det er ikke det, vi skal diskutere i dag, men det er Keld Albrechtsen selv, der lavede sammenligningen, og jeg vil gerne have et svar på, hvorfor I skræmmer forbrugerne, som I gør, unødigt, når vi forventer et svar fra ministeren ...

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Nu er taletiden altså udløbet for længst, fru Annie Lunde Hansen. Den røde lampe betyder, at minuttet er gået. Og det hedder i øvrigt: Hr. Keld Albrechtsen, når man tiltaler hr. Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg vil blot svare fru Annie Lunde Hansen, at i Sverige har man en kontrolordning hos virksomhederne, der sikrer, at der ikke er GMO i foderet, men det er rimeligvis nok korrekt, at det skal kontrolleres i foderet og ikke i det færdige produkt. Det tror jeg fru Annie Lunde Hansen har ret i. Det kan man sagtens, det gør man i Sverige, og der kan forbrugerne være sikre. Det kan de altså ikke i Danmark, fordi Arla er et skrappelløst selskab på det her område, altså den danske del.

Så vil jeg bare sige til ministeren, at jeg simpelt hen ikke forstår, hvad ministeren kan mene, når han siger, at man står fast på mærkningsregler.

Jeg har forstået meldingen sådan, at man har indgået et forlig om at stemme for dette her udsætningsdirektiv. Hvis debatten nu har medført, at Danmark vil stå fast på nogle ting som forudsætning for at være med til at godkende det her, så skulle det glæde mig overordentlig meget, men det var jo nok desværre heller ikke det, der lå i ministerens melding. Han følte sig muligvis en lille smule presset, men jeg vil da godt bede ham uddybe, hvad han egentlig mente med ordene »stå fast på«, for de lød jo meget stærke og flotte.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ønsker fru Annie Lunde Hansen ordet igen for en kort bemærkning? Den er jo af et minuts varighed.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Hr. Keld Albrechtsen: Jeg vil godt spørge én gang til: Er det væsentligt, at man kan måle det i foderet? Er det ikke mere væsentligt for forbrugerne, at der ikke er noget i den mælk, som forbrugerne skal drikke, og i det kød, de skal spise? Det er da en fordrejning, for det er da ikke forbrugeren, der skal spise det foder, der er gensplejset. Det er trods alt de dyr, som vi skal have, og hvis ikke der findes noget i den danske mælk, som Arla leverer, så lad dog være med at stå og skræmme og hænge virksomheder ud heroppefra, uden at vi har den konkrete besked, som vi har spurgt om.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det var et klart spørgsmål. Værsgo, hr. Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, jeg skal gentage over for fru Annie Lunde Hansen, at problemet er, at man hos de store selskaber i Danmark tillader anvendelsen af foder med gensplejede organismer, og forbrugerne kan ikke se, når de køber det, om det er i mælken, eller det ikke er i mælken. Og der er altså en meget stor del af den danske befolkning, der ikke ønsker at blive bragt i den situation. De vil gerne have, at de selv kan vælge det fra i butikken.

Det kan de i Sverige. Det sikrer de samme fødevarerelskaber i Sverige, som ikke vil sikre det i Danmark. Og derfor vil jeg altså tillade mig, det må jeg sige, at kritisere de danske ledelser i Danish Crown og Arla meget, meget skarpt, fordi de på den måde ikke vil sikre et frit forbrugsvalg i Danmark, men godt vil gøre det i Sverige.

Jeg må indrømme, jeg ikke kan forstå, at fru Annie Lunde Hansen ikke vil deltage i den kritik og dermed være med til at sikre danske forbrugere et frit forbrugsvalg, ligesom de svenske forbrugere har. Det kan jeg simpelt hen ikke forstå, især ikke når CD hævder at gå ind for et frit forbrugsvalg.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Annie Lunde Hansen, og det er den tredje og dermed den sidste korte bemærkning til Enhedslistens ordfører.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jamen for at være hundrede procent sikker på, at der ikke er noget tilbage i den danske mælk og det danske kød, hvis kærne skulle have fået noget af det foder, har vi i går spurgt ministeren, om hun vil være så venlig at svare på, om det er korrekt, at der ikke findes noget sporbart i den danske mælk og i det danske kød. Skulle vi så ikke vente, til vi får ministerens svar på det, før vi hænger hele den danske industri ud og meget andet? Det er ikke sådan, at vi holder på, at den danske industri ikke skal have en over nakken, hvis de laver noget forkert, men jeg synes ikke, det her er fair, og jeg opgiver at sige mere til hr. Keld Albrechtsen om det i dag.

Jeg vil meget gerne også sige, at selvfølgelig går vi da ind for mærkning, hvis der f.eks. er mere i nogle af de produkter, der kun må have 1 pct. Så skal der da stå på pakken, at der er GMO i varen, det går vi da ind for. Vi går ind for alle de forbedringer, der kan laves, og Enhedslisten har for øvrigt fået svar fra ministeren om, at der er en mærkningsstrategi på vej. Så giv dog ministeren en chance i forhandlingerne i EU, og giv også de danske virksomheder en chance i stedet for først at hænge dem ud, så man skal trække i land bagefter.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu dæmmer det for mig, hvad det er, CD mener. CD mener, at hvis ikke man kan spore GMO'erne i det endelige produkt, gør det ikke noget, at det er indgået i foderet. Det må åbenbart være det, der er ræsonnementet: Hvis vi ikke kan se det, når vi indtager det, skal vi glemme alt om, at det har været i foderet. Sådan må det jo åbenbart forstås.

Jeg håber, at CD vil være med til at støtte, at også de danske afdelinger af Arla og Danish Crown skal sikre, at forbrugerne har en kontrol-

ordning, så der ikke anvendes GMO i foderet. Det kan de i Sverige, og så må de vel også kunne gøre det i Danmark. Det er bare et spørgsmål om vilje til at indføre de nødvendige kontrolordninger i selskaberne. Jeg kan ikke forstå, der skal være så stor mystik omkring det, og jeg kan slet ikke forstå, at et parti som CD, der går ind for frit forbrugsvalg, ikke vil være med til at kæmpe lige netop den kamp. Det er simpelt hen ubegribeligt.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 12. januar 2001, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henviser til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.54
